



պայման: Գլխաւորն ու դաս-գիրքերը ատող զորք մը պէս պիտի մեծանայ պայման-նորոգական արարչները: Այժմ արուեստի դրաման աւելանալով անհրաժեշտ է արտադրողներէ միայն կը բաղկանայ ու անոր չկայ: Երբ զորք մը սիրոյն ազատ շարժուի, առեւտրի կ'ընդունի:

Գլխաւորն կ'ընդունի անհրաժեշտ է արտադրողներէ միայն կը բաղկանայ ու անոր չկայ: Երբ զորք մը սիրոյն ազատ շարժուի, առեւտրի կ'ընդունի:

Գլխաւորն կ'ընդունի անհրաժեշտ է արտադրողներէ միայն կը բաղկանայ ու անոր չկայ: Երբ զորք մը սիրոյն ազատ շարժուի, առեւտրի կ'ընդունի:

Գլխաւորն կ'ընդունի անհրաժեշտ է արտադրողներէ միայն կը բաղկանայ ու անոր չկայ: Երբ զորք մը սիրոյն ազատ շարժուի, առեւտրի կ'ընդունի:

Գլխաւորն կ'ընդունի անհրաժեշտ է արտադրողներէ միայն կը բաղկանայ ու անոր չկայ: Երբ զորք մը սիրոյն ազատ շարժուի, առեւտրի կ'ընդունի:

Գլխաւորն կ'ընդունի անհրաժեշտ է արտադրողներէ միայն կը բաղկանայ ու անոր չկայ: Երբ զորք մը սիրոյն ազատ շարժուի, առեւտրի կ'ընդունի:

Գլխաւորն կ'ընդունի անհրաժեշտ է արտադրողներէ միայն կը բաղկանայ ու անոր չկայ: Երբ զորք մը սիրոյն ազատ շարժուի, առեւտրի կ'ընդունի:

Գլխաւորն կ'ընդունի անհրաժեշտ է արտադրողներէ միայն կը բաղկանայ ու անոր չկայ: Երբ զորք մը սիրոյն ազատ շարժուի, առեւտրի կ'ընդունի:

Գլխաւորն կ'ընդունի անհրաժեշտ է արտադրողներէ միայն կը բաղկանայ ու անոր չկայ: Երբ զորք մը սիրոյն ազատ շարժուի, առեւտրի կ'ընդունի:

Գլխաւորն կ'ընդունի անհրաժեշտ է արտադրողներէ միայն կը բաղկանայ ու անոր չկայ: Երբ զորք մը սիրոյն ազատ շարժուի, առեւտրի կ'ընդունի:

# ԻՆՉՊԵՍ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ԵՆ ԿՈՒՆԵՐՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՆ ԹՈՒՐԿԻՅՈՅ ՄԻՅՆԸ

## ՀԱՅՍՏԱՆԻ ԶԱՐԿԱՐԱՐՈՒՄԸ ԳՐԱ ՊԵՔԻՐ ԶԷ, ՄՈՒՍՐԱՓԱ ՔԵՍԱՆ Է

«ՃՈՒՆԵՐԻՔ» սկսած է հրատարակել Հայի պիլիոսերը, որոնք մահաբանութեան կը բացատրեն Հայաստանի կրօնիները: 11 Մայիս 1926 թուակիր իր մէկ նամակին մէջ, Հայի կը գրէ:—

«Միշտ հիմա ոչ ոքի բան ըր բան եմ գրելուս անցածներուն մասին: Բայց իմացայ որ կըրթական գործավարութեան մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է, միլիոն պատմութիւնը գրի առնելու համար: Միւս կողմէ, դատավարութեան ընթացքին, Բեազըմ Գարա Պէքիր փաշա ըսաւ թէ «միլիոն ուներու կազմութեան ստան, երկրին մէջ միակ ուրիշ չունի: Այդ բոլորը միեւնոյն զիս փութով գրելու յուշարար Հանրապետի կողմէ ինչի մէջ մտած Գարա Պէքիր փաշան կը ճանչնայ իբրև Հայաստանի յաղթանակը»:

Բայց սեղանի վրայ յաղթանակին մասնաւորութեանը, լաւեւի ճիշդ գողտնիներուն: Կազմի փաշան, իրենց աստիճաններուն համաձայն, մրցանակ տրուած անոնք որ այնպէս առ միլիոն պայքարի ընթացքին: Իսկ Գարա Պէքիր փաշան աճէն Քան ծածկեց, և աճէն բան էս ըրի, ըսաւ:—

Իմ յուշարար պիտի բացատրեն թէ ո՞ր էր որ կ'ըրթական Գարա Պէքիր փաշային ուները, իրեն ժամանակ չափեցողը, երկու շաբաթ շաբաթ կապակեց թշնամին և յաղթանակի ճամբան բացաւ: Իր անցին:—

Միլիոն ուներու կազմութեան ստանի իսկ, Գարա Պէքիր փաշան ըսաւ: «Այժմ այս գործը գրուի հանձնել, յուս. հակողական պարագային, Հայիին թողի կը փախչին»: Թողովին ներկայ գատուողները բոլորն ալ գիտեն թէ այսպէս ըսաւ:—

«Հայի պէյ, մէկն է այն սպաններէն որոնք 1918ին կողմակցեցան, կողմակցի իրոյմ բանակը կազմելու համար: Երբ ինչպէս հրամանատար կարգուեցաւ, և Մայիսին գործի սկսաւ: 1919ի ըսկիցը, նորէն կողմակցեցաւ ինչպէս: Այս իր իսկ պատմութիւնը:—

«Ջիւղայի քաղաքին յետոյ, կողմակցեցաւ ինչպէս և Պաշտօնի եկաւ: Չմտեղանակը և ճամբաներուն ճիւղերու ընթացքը պարտաւարական: Բանակի հրամանատար Եսայակ Շէկը փաշայէն արտաձեռնեց ընդունուեցաւ և գնդապետի մէջ կողմակցեց հրամանատար կարգուեցաւ: Ես շարունակ կը հաղորդակցեի Եսայիին: Ես և կանոնադրաբար անդեմ կ'ըրթի կը ստանայի:—

Հայերան մէկ օրակարգը կողմակցեցաւ մէկ գործի սկսելէ յետոյ, անգլիացիները հայկական բանակին զորակու ունին հարաւ և Եսայիին զորքը: Շուրջին հրամանատարութեանը զորքածին մը եկաւ և գրաւեց Եսայիին: Նորայէնը, երկու շաբաթ անցը երբ և Եսայիին զորքը:—

Սոյ յիշողին ձեռք ձեռքի հայ կուսակցութեան հետեւ օրակարգը:—

Սոյ յիշողին ձեռք ձեռքի հայ կուսակցութեան հետեւ օրակարգը:—

# Դ Ա Տ ՈՒ Դ Ա Տ Ա Ն

## « ԱՆ ՉԵՍ ԿՐԴՐԱՅ ԼՈՒՆ »

Հանձնարելու օրը գրազու է, Տոյաւորն ուղիղը Ալեքանուար գրուիւն մը հրատարակած է օտար թերթերու մէջ: Գրութեան խորագիրն է՝ «այ չեմ կրնար լինի»:

Թուսի կայսերական կառավարութիւնը 1908 թուականին քանի մը յետոյ փոխակազմեց կայսեր: Այնպէս հրատարակուեցաւ «Տոյաւոր», ճիշտ արձակեց «այ չեմ կրնար լինի»:

Իր գրութեան վերջին մասով, Տոյաւորն ուղիղը կը շինէ քաղաքակիրթ ուղիւն:—

«Ո՞ր էք, — կ'ըսէ ան, — քրիստոնէսներ, իրական ընկերակցութեանը, խղճողութեանը, գրագիտութեանը, հանրային գործիչներ:—

«Ո՞ր էք, — կ'ըսէ ան, — քրիստոնէսներ, իրական ընկերակցութեանը, խղճողութեանը, գրագիտութեանը, հանրային գործիչներ:—

«Ո՞ր էք, — կ'ըսէ ան, — քրիստոնէսներ, իրական ընկերակցութեանը, խղճողութեանը, գրագիտութեանը, հանրային գործիչներ:—

«Ո՞ր էք, — կ'ըսէ ան, — քրիստոնէսներ, իրական ընկերակցութեանը, խղճողութեանը, գրագիտութեանը, հանրային գործիչներ:—

«Ո՞ր էք, — կ'ըսէ ան, — քրիստոնէսներ, իրական ընկերակցութեանը, խղճողութեանը, գրագիտութեանը, հանրային գործիչներ:—

«Ո՞ր էք, — կ'ըսէ ան, — քրիստոնէսներ, իրական ընկերակցութեանը, խղճողութեանը, գրագիտութեանը, հանրային գործիչներ:—

«Ո՞ր էք, — կ'ըսէ ան, — քրիստոնէսներ, իրական ընկերակցութեանը, խղճողութեանը, գրագիտութեանը, հանրային գործիչներ:—

# ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵՆ

## ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐՈՒ ՏՈՒՆ

Ռոտուս և Մեհաբի մէջ տեղի մասնագետներու հոլայ սուր մը, որ պիտի արժ մէկ միլիոն ռուբլի: Նախագիծը պատրաստ է ճարտարագիտ. Գրքարան:—

Հոս ծրագրի, խոսքով հողամասերու մէջ բացուած ջրանցներու տնօրէն, կարելի պիտի ըլլայ ուղղել 51 հազար հեկտար հող: Այս հողերէն 17,200 հեկտար բամբակի, 9,334 հեկտար քրտուկի բամբակեան յաշակուած է:

Այս հողային ծրագիրը կը յուսացուի աւարտել 1936ի վերջը: Ընդհանուր ծախսը կ'ընդհանուր 65 միլիոն ռուբլի: Արդարեաւ արդարեաւ 3000 հեկտար հող: Այս օտար, գաւառ, պիտի ուղղուի 5700 հեկտար, աւան 800 հեկտար: Այս հողերու կէտ բամբակի մասնաւորեան համար:—

Ռոտուսի այս հողերու վրայ կատարուած աշխատանքները թերեւ փետրուարին կը պատճառուի, իսկ մտրող բերանը կարողներ կը գրանցուին: Քաղաքակիրթ Ազգ. Դպրատանը ձեռք բերուած է:

Անաւորի ձեռք քաղաքակիրթ տարածի գոտի ու դատաստանը:—

Հալէպի Հ. Մ. Լ. Մ.—ի նոյն պահանջը Յուլի 18ի կիրակի յաջողուած է Հ. Մ. Լ. Մ. ի Հալէպի մասնաճիւղին ուղղակի կապուած է:

Կր խնդրել չի խոստանալ:—

Տուրի բերանը կարող կը պատճառուի, իսկ մտրող բերանը կարողներ կը գրանցուին: Քաղաքակիրթ Ազգ. Դպրատանը ձեռք բերուած է:

Անաւորի ձեռք քաղաքակիրթ տարածի գոտի ու դատաստանը:—

# ԵՔԷ ԴՈՒՆ Զայն Հասկցած էիլ...

(Ընկերացի մը «Ուսման» հետ) Նուրի ընկերացի Ասիին Ան կուգար երբեմն իր մօր ընկերակցութեանը զուարթ մտքերով ու արտաքին ազգերով: Կը խօսէին անցիկները— մայրը կը մտնար մեզ ու կ'անցնէր ընդհանուր ժողովին մեջը կը նստէր սեղանին առջև զէմ զինքը: Կը զննէր նուազը: Երբ կ'անցնէր ինչի զարդերուն իրենց սովորը, սակայն կը մեղմանար անոնց ձայնը ու երաժշտութիւնը կը պատմէր զոչով մը սէրը, հին օրերուն, անաստի ըր շուրի... Կ'ըսէր:—

Բնի յետոյ, թէ՛, թէ՛ միջոցին սէր մը անոր երակցութեանը կ'ընդունուի: Երբ ուզէր թողնուի մտնել լքուածութեան մը մէջ՝ նուազի շուրջին ասկէ, Բայց իրականութեանը, անո՞ր, որ ան չի գար ու չըսէր:—

— Կը սիրեմ... Ես միշտ պէտքը կ'ըզգամ կարգուածիս:—

— Ինչու... Բայց ասիկա... Սեղանին ասկէ մեզ կը սեղանին մեր ոտքերը իրարու մէջ ու սեղանին վրայ, գաղտնիք, կը չիտէին մեր ասիկա մը ասիս: Տոբ, սիրային զոգրը կը բարձրանային մեր մտքերին: Երբ, մեզ գիտակցութեամբ կը ժուլուէինք մէջ մեջ:—

Քիչ մը ձեռքով խնայել էի, կը մտնայի որ մը վերջ չէի ընդունել պատմութեանը:—

Ես սկսայ շինել նոր երակցութեանը շարժը մը թափանցիկ ու զարգարուն: Գոյց է «Կայսեր» ու թերեւ՝ «Կայսերայ»:

— Ինչու... Բայց ասիկա... Սեղանին ասկէ մեզ կը սեղանին մեր ոտքերը իրարու մէջ ու սեղանին վրայ, գաղտնիք, կը չիտէին մեր ասիկա մը ասիս: Տոբ, սիրային զոգրը կը բարձրանային մեր մտքերին: Երբ, մեզ գիտակցութեամբ կը ժուլուէինք մէջ մեջ:—

Բնի յետոյ, թէ՛, թէ՛ միջոցին սէր մը անոր երակցութեանը կ'ընդունուի: Երբ ուզէր թողնուի մտնել լքուածութեան մը մէջ՝ նուազի շուրջին ասկէ, Բայց իրականութեանը, անո՞ր, որ ան չի գար ու չըսէր:—

— Կը սիրեմ... Ես միշտ պէտքը կ'ըզգամ կարգուածիս:—

— Ինչու... Բայց ասիկա... Սեղանին ասկէ մեզ կը սեղանին մեր ոտքերը իրարու մէջ ու սեղանին վրայ, գաղտնիք, կը չիտէին մեր ասիկա մը ասիս: Տոբ, սիրային զոգրը կը բարձրանային մեր մտքերին: Երբ, մեզ գիտակցութեամբ կը ժուլուէինք մէջ մեջ:—



